

15:1-9 Moav in Tears

1. Abarbanel to Yeshayah 15:1

ולפי ששניהם שודדו ונחרבו בפתע, אמר שמואב בליל שודד על דרך מה שאמר (יונה ד, י) שבין לילה אבד...

Because both of them were despoiled and ruined suddenly, he said that Moav was destroyed at night, like Yonah 4:10, "In a night it was lost"...

2. Eichah 4:6

3. Development of grief

Radak	Spread of grief	Prayer, Nation, Soldiers
Malbim	Escalation	Silence, Private mourning, Public mourning, War

4. Yeshayah 15:5, 16:9; Yirmiyahu 48:36

5. Midrash, Bamidbar Rabbah 20:1

כל הנביאים היו במדת רחמים על ישראל ועל עובדי כוכבים שכן ירמיה אומר (ירמיה מח) "לבי למואב כחלילים יהמה" וכן יחזקאל (יחזקאל כז) "בן אדם שא על צור קינה", וזה אכזרי עמד לעקור אומה שלימה חנם על לא דבר! לכך נכתבה פרשת בלעם להודיע למה סלק הקב"ה רוח הקדש מעובדי כוכבים, שזה עמד מהם וראה מה עשה.

All of the prophets were merciful upon Israel and the idolaters, as Yirmiyahu 48 says, "My heart moans for Moav, like wind instruments." And so Yechezkel 27, "Son of man, raise wailing for Tyre." This cruel one arose to uproot an entire nation for nothing, for no reason! Therefore, the portion of Bilam was recorded, to inform of why Gd removed Divine inspiration from the idolaters. He arose from among them – and see what he did.

6. Rabbi Zev Wolf Torbavitz, Ziv Mishneh to Rambam's Hilchot Tefilah 12:15

"הבוחר בנביאים טובים", היא ברכה על הנביאים עצמן, ומשה רבינו ע"ה אב הנביאים ג"כ בכללם. ואנו מברכים לד' יתברך על שבחר בהם בהיותם רועים טובים ורחמנים, כי משה רבינו וכל הנביאים כולם מסרו נפשם על ישראל, וגם בעד האומות אמר ישעיה הנביא ע"ה "לבי למואב יזעק" (ישעיה ט"ו) וכדאמרו חז"ל. וגם באנו לשלול בזה נביאי השקר אשר התעו את ישראל ולא חמלו עליהם אשר לא בחר בהם ד'.

"Who selects good prophets" – this blessing is for the prophets themselves, including Moshe, source of prophets. We bless Hashem for choosing them because they were good and merciful shepherds; Moshe and all of the prophets gave themselves for Israel. For the nations, too, Yeshayah said, "My heart cries out for Moav," as our sages said. We also come to reject the false prophets who misled Israel and did not have mercy upon them; Gd did not choose them.

7. Yeshayah 15:5, Bereishit 19:18-22

8. Rashi to Yeshayah 15:6

ולפי ששבחה של ארץ מואב הוא מרעה הטוב שבה... לפיכך משל את פורענות בחורבן מרעה שלה:

Because Moav's praise is its good grazing... Therefore, he used destruction of her pastures to describe her punishment.

9. Abarbanel to Yeshayah 15:7

יאמר שהמואבים יתנם ופקודתם שהוא ממונם שכל אחד מהם עשה, על נחל הערבים ישאום, שהיו מוליכים אותו שם מפחד האויבים כדי שלא יגזלו אותו...

It said that the wealth and *pekudah* – meaning wealth – of Moav, which each of them amassed, they will take it to Nachal Aravim. They brought it there out of fear of the enemies, lest they steal it.

10. Rashi to Yeshayah 15:7

על אשר יתרה עשה תבא עליו הפורענות הזו, שהיו כפויי טובה, שהרי בכמה מקומות עמד אברהם ללוט - בצאתו מחרן, ובלכתו למצרים, ובזכותו שולח מתוך ההפכה, ונלחם עליו עם אמרפל וחביריו, והיה להם לגמול טובה לזרעו. והם היו מונים אותם כשהגלה סנחרב לראובני ולגדי והיו ישראל בוכים ומתאוננים והיו אומרים להם 'על מה אתם מתאוננים? והלא לבית אביכם אתם הולכים! אברהם אביכם לא מעבר הנהר בא?' וזהו

שנאמר (צפניה ב') "שמעתי חרפת מואב וגדופי בני עמון." ועוד שסייעו את סנחרב שלש שנים שצר על שומרון, הוא שנא' (לקמן טז) "בשלה שנים כשני שכיר ונקלה כל כבוד מואב."

Because [Moav] amassed wealth, this punishment will come to him, for [Moav] denied the good [they received]. On several occasions, Avraham stood for Lot – when leaving Charan, when going to Egypt, and in [Avraham's] merit Lot was sent from the upheaval, and [Avraham] fought on Lot's behalf against Amrafel and his associates. [Moav] should have paid back his descendants positively. And they oppressed them; when Sancherev exiled Reuven and Gad, Israel was crying and grieving, and they said, "Why are you grieving? You are going to your father's house! Didn't your father Avraham come from the side of the river?" Thus Tzefaniah 2 said, "I have heard the shame of Moav, and the mockery of Amon." Further, they helped Sancherev in his three-year siege of Shomron, as it says, "In another three years, the years of a hired hand, the glory of Moav will be put to shame."

16:1-5 Sheltering refugees

11. Malbim to Yeshayah 16:1-5

בא ליעצם איך ינצלו, ואמר שאין להם הצלה, רק לשלוח שליח לבני ירושלים ולבקש מאתם שיתנו להם חירות לגור ולהסתתר בארץ יהודה, וישים בפי השליח מה שידבר אל הר בת ציון (פסוק ג - ד). והנביא מבטיחם כי בני יהודה ירחמו עליהם וימלאו בקשתם, אבל רואה כי מואב בגאותו אינו רוצה להשפיל עצמו לבקש הצלה מבני יהודה, ולכן אמר כי הם אשמים בעצמם...

(ג) הביאי. עתה ישים הנביא בפי הכר הזה הדברים אשר ידבר אל הר בת ציון... העם הנלחץ מצורריו ויבקש עזר לחסות בצל עם אחר, יהיה זה באחד משלשה פנים, א] אם העם הנרדף עוד יש לו כח וגבורה למלחמה לנצח את אויביהם, רק שאינו יודע התחבולות והעצות ותכסיסי המלחמה, יבקש רק עצה איך יתנהגו להתגבר על האויב, ועז"א "הביאי עצה שנתגבר בעצמנו על האויב." ב] אם העם הנרדף תש כחם מלעמוד נגד הצר הצורר אותם יבקשו מהעם האחר שהם ישלחו להם גדודים וצבא מחנות ויעשו משפט באויביהם, עז"א, "אם רואה אתה שאין עצה שאנחנו בעצמנו נתגבר על האויב, א"כ עשי פליה ומשפט צדק לריב ריבנו מצד היושר והמשפט." ג] אם האויב חזק כ"כ שגם העם המבוקש מאתם עזר לא יוכלו לעמוד כנגדו, יבקשו מהם עכ"פ שיפתחו להם שערי מדינתם לקבל פליטיהם ולהסתירם מחמת אויב, עז"א "ואם אין בכחך שתלחם בעדנו, עכ"פ שיתי כליל צלך וסתרי נדחים:"

He came to counsel them on how to be saved. He said they have no escape other than to send an agent to Jerusalem, to ask them to allow them to live and take shelter in Judea. He placed in the mouth of the agent that which he should say to the mountain of the daughter of Zion (16:3-4). The prophet promised that the Judeans would have mercy upon them and grant their request. But he saw that Moav, in their arrogance, would not want to lower themselves to seek salvation from Judea, so he said they are guilty themselves...

12. Ibn Ezra to Yeshayah 16:1-5

שלחו כר, מין ממיני הגמל שירוך מגזרת הכרי והרצים [מלכים ב' י"א י"ט], ויש אומרים כי מושל ארץ תואר הכר בעבור שפסיעתו בארץ גדולה מכל פסע, והנכון להיות כר סמוך כי לא ימצא רק אצל המושלים...

"הביאי", דברי הנביא למואב, קודם שתבא לך זאת הצרה הביאי לנפשך עצה... "צלך", שתסתירי ישראל בברחם אליך נדחי' ממקומם: ... "יגורו, נדחי", דברי הנביא או ד' בעבור כבוד ישראל: מפני שודד, ששדד שומרון והוא מלך אשור: כי וגו', עוד יבוא עת שיאבד זה הנוגש ויכלה השוד:

Send a *kar* – a kind of fast camel, as in Kings II 11:19. And some say a ruler is described as a *kar*, because his step is larger than any other. It appears correct to say *kar* is linked [with the subsequent words], for it is only found with rulers... "Bring" – The prophet addresses Moav, "Before the trouble befalls you, take counsel yourself"... "Your shelter" – Shelter Israel when they flee to you, when they are pushed from their place... "They will live, My refugees" – The prophet's words, or those of Gd, for the honour of Israel. "Before the despoiler" – who despoiled Samaria; the King of Assyria. "For, etc." A time will come when this oppressor will be lost, and the spoils will end.

13. Radak to Yeshayah 16:4

היה לך להסתירם כי הגה עתה אפס השודד שלהם והמוצץ כל טובה והרומס ארצם כולם תמו, וזה אמרו על מפלת סנחרב בירושלם. You should have sheltered them, for now their despoiler is gone, the one who squeezed out all good and trampled their land is entirely destroyed. It spoke of the fall of Sancherev in Jerusalem.

14. A third approach: The history of Moav and the Jews, and the Seed of David